

Анотація до науково-дослідницької роботи

Соціально-економічні передумови для формування об'єднаних територіальних громад на Сході України

Виконавець:

РОГОЗЯН Ю. С., заступник зав.
відділом проблем між-
регіонального співробітництва
Інституту економіко-правових
досліджень НАН України, канд.
екон. наук

Трансформація соціально-економічних відносин, що відбувається наразі у всьому світі, призводить до значних та суперечливих змін в Україні. Невідкладного значення дані проблеми набувають на найнижчому рівні – у селах, селищах, містечках, де місцеве самоврядування переважно є неспроможним активізувати економічну діяльність і забезпечити сприятливе середовище для життєдіяльності людей, особливо з 2014 р. (під час військових дій на Сході країни).

Дослідження соціально-економічної структури суспільства свідчить про істотні територіальні відмінності всередині східного регіону України, що особливо гостро проявляється на територіях, прилеглих до проведення військових дій: Луганської та Донецької областей. Так, наприклад, сільська місцевість зазначених регіонів не є однорідною за своєю територіальною сутністю: існують істотні відмінності в умовах життєдіяльності, що породжує специфічний аспект соціальної нерівності громадян та, як наслідок, їх невдоволень за принципом накопичуваного ефекту.

Наразі соціально-економічна ситуація на Сході України досі залишається напруженою. Завищені ціни, що спровоковані нестачею продовольства, палива й медикаментів, підвищили комерційну активність на „чорному” ринку. Бойові дії та знищення економічної інфраструктури серйозно загострюють існуючу

ситуацію, що змушує багатьох мешканців окупованих регіонів та тих, що з ними межують, повністю покладатися на гуманітарну допомогу. Так, на підконтрольній українській владі Луганській та Донецькій територіях залишилась незначна частка таких галузей як вугільна промисловість, виробництво будівельних матеріалів, харчова та легка промисловість. Ринок праці даних областей також перебуває під впливом соціально-економічної ситуації в країні. Військові дії та фінансова криза, безперечно, впливають на зменшення в Україні рівня зайнятості та зростання рівня безробіття (визначених за методологією Міжнародної організації праці).

На основі аналізу стану соціально-економічної сфери на Сході країни (Луганської та Донецької областей, що підконтрольні Україні), виділяються наступні групи передумов для ефективного створення об'єднаних територіальних громад:

1. Необхідність професійної, кадрової та фінансової допомоги у розв'язанні проблем сіл, селищ та містечок, які десятиліттями не вирішувались;
2. Необхідність розробки та впровадження дієвого механізму впливу кожної адміністративно-територіальної одиниці на прийняття відповідних рішень органами влади та місцевого самоврядування;
3. Необхідність вирішення нагальних соціально-економічних проблем сіл та селищ (особливо у сферах енергозбереження, освіти, соціальних послуг, житлово-комунальних послуг, охорони здоров'я, відновлення інфраструктурних об'єктів);
4. Нестача коштів субвенцій у сферах освіти та медицини на місцевому рівні, а також відсутність законодавчо визначеного переліку медичних послуг, які повинні надаватися і фінансуватися на рівні адміністративно-територіальної одиниці, а які — на рівні району, що призводить до плутанини та, як наслідок, до зниження якості послуг, які надаються мешканцям територій;
5. Необхідність у створенні достатньої кількості центрів, що надають адміністративні послуги населенню сіл, селищ та містечок тощо.